

Internetconsultatie versterking arbeidsmarktinfrastructuur

Datum: 25 april 2025

Onderwerp: Benut het arbeidspotentieel van nieuwkomers binnen de regionale arbeidsmarktdienstverlening

Samenvatting van onze inbreng

OpenEmbassy verwelkomt het wetsvoorstel dat de samenwerking binnen arbeidsmarktregio's wil versterken. Deze hervorming biedt kansen om structureel knelpunten aan te pakken in de toeleiding naar werk — zeker voor mensen die nu nog te weinig bereikt worden.

Wij vragen in het bijzonder aandacht voor één van die groepen: **nieuwkomers**. Daarmee bedoelen we mensen die recent in Nederland zijn gekomen en (nog) niet duurzaam op de arbeidsmarkt zijn geland, zoals statushouders, gezinsmigranten, asielzoekers, Oekraïense ontheemden en andere migranten buiten arbeidsmigratie. Zij vormen een groeiende groep met werkvermogen, maar blijven nog vaak buiten beeld van reguliere dienstverlening. Dat is een gemiste kans, zeker in een tijd van arbeidsmarktkrapte.

Het benutten van het arbeidspotentieel van nieuwkomers vraagt niet alleen om betere samenwerking, maar ook om het herontwerpen van systemen die hen nu structureel uitsluiten.

1. Relevantie voor het wetsvoorstel

Het wetsvoorstel onderstreept terecht dat de arbeidsmarktdienstverlening beter moet aansluiten op de ondersteuningsbehoefte van werkzoekenden. Daarbij hoort ook het:

- bundelen van doelgroepspecifieke programma's;
- bevorderen van maatwerk via regionale samenwerking;
- en het beschikbaar maken van één herkenbaar loket voor iedereen.

Nieuwkomers passen hier precies in:

- Zij zijn werkzoekenden met een ondersteuningsbehoefte (denk aan taal, netwerk, herkenning van vaardigheden).
- Ze vallen nu vaak tussen wal en schip doordat inburgering en werk gescheiden zijn georganiseerd (zowel in structuur als financiering);

- De inzet van bestaande doelgroepspecifieke programma's voor deze groep is veelal beperkt, onderbenut of onbekend binnen de huidige infrastructuur.

2. Aanbevelingen

Wij adviseren de volgende aandachtspunten in de verdere toelichting en (praktische) uitwerking van de wet:

1. Betrek nieuwkomers als doelgroep binnen de versterkte regionale dienstverlening — naast werkzoekenden en werkenden in het algemeen.
2. Stimuleer samenwerking tussen de Werkcentra, gemeenten en organisaties met expertise op migratie/inburgering, zodat het werkgeversaanbod ook nieuwkomers bereikt en andersom.
3. Denk daarbij ook aan het inzetten van nieuwkomers als ervaringsdeskundigen of brugfiguren binnen het loket, waardoor dienstverlening niet alleen toegankelijker wordt, maar ook beter aansluit op de leefwereld van de doelgroep.
4. Zorg dat nieuwkomers een plek krijgen in de regionale meerjarenagenda's; zodat arbeidsmarktregio's beleid ontwikkelen voor de inclusieve inzet van arbeidspotentieel, inclusief mensen met een migratieachtergrond en nieuwkomers.
5. Voorzie in experimenteerruimte of pilots waarin arbeidsmarktregio's samen met lokale en maatschappelijke partijen innovatieve aanpakken kunnen testen, bijvoorbeeld gericht op statushouders, asielzoekers, Oekraïense ontheemden of gezinsmigranten.
6. Laat nieuwkomers meewegen in het toekennen van middelen via de decentralisatie-uitkering of doelgroepspecifieke programma's.
7. Ontwikkel binnen arbeidsmarktregio's een digitaal profiel voor nieuwkomers waarin opgebouwde ervaring, informele vaardigheden en taalontwikkeling zichtbaar worden gemaakt - als brug tussen het inburgeringstraject en de arbeidsmarkt.
8. Put uit (bestaande) onderzoeken om te identificeren wat wel en niet werkt in de begeleiding van nieuwkomers. Bijvoorbeeld hoe je goede informatievoorziening organiseert.

4. Waarom dit nodig is

Er is een brede maatschappelijke en economische urgentie:

- In tijden van arbeidsmarktkrapte is het onbenut laten van beschikbaar arbeidspotentieel een gemiste kans.
- Nieuwkomers willen werken, maar hebben vaak nét iets andere begeleiding nodig om die stap ook duurzaam te zetten.
- Regionale samenwerking en publiek-private infrastructuren zijn bij uitstek geschikt om dit arbeidspotentieel te activeren — mits het zichtbaar en erkend is.

Juist nu, in een krappe arbeidsmarkt en met de groeiende groep nieuwkomers, is het moment daar om inclusieve arbeidstoeleiding niet langer als bijzaak te behandelen — maar als noodzakelijk

fundament van een toekomstbestendige regio. Er zijn al diverse, losse initiatieven of pilots waarbij dit in de praktijk al vorm krijgt, zoals de regionale aanpak 'Statushouders en Werk' in de Achterhoek, waarin overheden, werkgevers en maatschappelijke partners samenwerken aan duurzame arbeidstoeleiding van nieuwkomers. Het is van belang om dit soort initiatieven in de verdere uitwerking van de wet structureel te ondersteunen – bijvoorbeeld via de regionale meerjarenagenda's of doelgroepspecifieke programma's -, te kijken wat de werkzame elementen zijn en deze regionaal te stroomlijnen.

Tot slot

OpenEmbassy werkt dagelijks met nieuwkomers die zich willen inzetten op de arbeidsmarkt. We zien hoeveel talent en motivatie er is, maar ook hoe versnippering in beleid en uitvoering dit talent vaak onbenut laat. Dit wetsvoorstel biedt de kans om dat duurzaam te veranderen.

We begrijpen dat het wetsvoorstel zich richt op het juridisch en organisatorisch verankeren van samenwerking en governance in de arbeidsmarktinfrastructuur, en dat het geen doelgroepenbeleid vastlegt in de letter van de wet. Ons pleidooi is dan ook bedoeld als inhoudelijke suggestie voor de uitwerking en toelichting bij de wet.

Wij vragen specifiek aandacht voor nieuwkomers als een doelgroep die vaak buiten beeld blijft, maar wiens arbeidspotentieel essentieel is in het licht van de doelen van deze wet. Deze aandacht zou een plek kunnen krijgen in de memorie van toelichting, en vooral in de praktische uitwerking van: de regionale meerjarenagenda's, het Werkcentrum en het gebruik van doelgroepspecifieke programma's of impulsbudgetten.

De arbeidsmarkt van de toekomst is inclusief, duurzaam en regionaal georganiseerd. Nieuwkomers maken daar volwaardig deel van uit. Dit wetsvoorstel is een kans om dat in beleid en uitvoering te verankeren. Door nu te kiezen voor structurele aandacht voor deze groep, investeren we niet alleen in arbeidsparticipatie, maar ook in vertrouwen, sociale cohesie en economisch toekomstperspectief.